

Περιοδικό "ΕΛΕΥΘΩ": Σύντομη ιστορική αναδρομή από το 1957 έως και σήμερα

Ραηλούς Λυμπέρη*
Μιχάλης Μώρος**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το επιστημονικό περιοδικό των Ελληνίδων Μαιών και Ελλήνων Μαιευτών "ΕΛΕΥΘΩ", αν και ιδρύθηκε και εκδόθηκε πριν από 53 χρόνια, εντούτοις δεν καλύπτει χρονικά ολόκληρο αυτό το διάστημα εξαιτίας της διακοπτόμενης κυκλοφορίας του. Όμως, παρά τα χρονικά κενά αποτελεί ένα χρήσιμο ιστορικό εργαλείο για τη μελέτη όχι μόνο της επιστημονικής, επαγγελματικής και κοινωνικής εξέλιξης των Μαιών, αλλά και της συνολικότερης εξέλιξης της Ελληνικής Μαιευτικής και της Υγείας γενικότερα, καθώς στις σελίδες του ανευρίσκουμε δημοσιευμένους νόμους, που αφορούν το μαιευτικό επάγγελμα ("ΕΛΕΥΘΩ" 1:30, 1957), επιστολές Μαιών της εποχής, που περιγράφουν τις συνθήκες άσκησης της Μαιευτικής (Χατζηθαθανασίου, 1958), ανταποκρίσεις από διεθνή Συνέδρια και διεθνείς εξελίξεις στον τομέα της Μαιευτικής, της Γυναικολογίας, της Παιδιατρικής και άλλων επιστημονικών τομέων (Βογιατζάκη, 1957).

Η έκδοση του περιοδικού μπορεί να διακριθεί σε τρεις περιόδους: στην πρώτη που καλύπτει τα έτη 1957-1964, στη μέση που καλύπτει τα έτη 1976-1979 και στην τελευταία, η οποία καλύπτει τα έτη 1995 έως και σήμερα.

Σκοπός του άρθρου που ακολουθεί είναι η αποτύπωση της ιστορίας του επιστημονικού μας περιοδικού όπως αυτή σκιαγραφείται στα υπάρχοντα τεύχη του "ΕΛΕΥΘΩ", τα οποία και θα αποτελέσουν τη μοναδική πηγή για τη συγγραφή αυτού του κειμένου. Πέρα, όμως, από τον αντικειμενικό σκοπό του άρθρου οι συγγραφείς επιθυμούν να ανακινήσουν το ενδιαφέρον των συναδέλφων γύρω από το περιοδικό μας, ώστε να συντονιστούν οι προσπάθειες για την περαιτέρω βελτίωσή του με στόχο τη συμμετοχή όλων στη δημιουργία ενός σύγχρονου επιστημονικού περιοδικού, όπως αυτό ορίζεται από διεθνώς αποδεκτούς κανόνες.

Λέξεις-κλειδιά: Μαία, Μαιευτική, περιοδικό "ΕΛΕΥΘΩ".

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Πρώτη Περίοδος (1957-1964)

Ένα από τα καθήκοντα του Συλλόγου Μαιών Αθηνών, τα οποία προέκυπταν από το Βασιλικό Διάταγμα της 15ης Δεκεμβρίου 1955, ήταν σύμφωνα με το άρθρο του 29 η μέριμνα για την «έκδοσιν περιοδικού

* Μαία, Msc, Διοικητική Γραμματέας Σ.Ε.Μ. Αθηνών.

** Μαιευτής, Μεταπτυχιακός Φοιτητής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεν. Γραμματέας Σ.Ε.Μ. Ναυπλίου.

δελτίου προς πληρεστέραν επαγγελματικήν μόρφωσιν των Μαιών και επικοινωνίαν των Σ.Ε.Μ. της χώρας μεταξύ των».

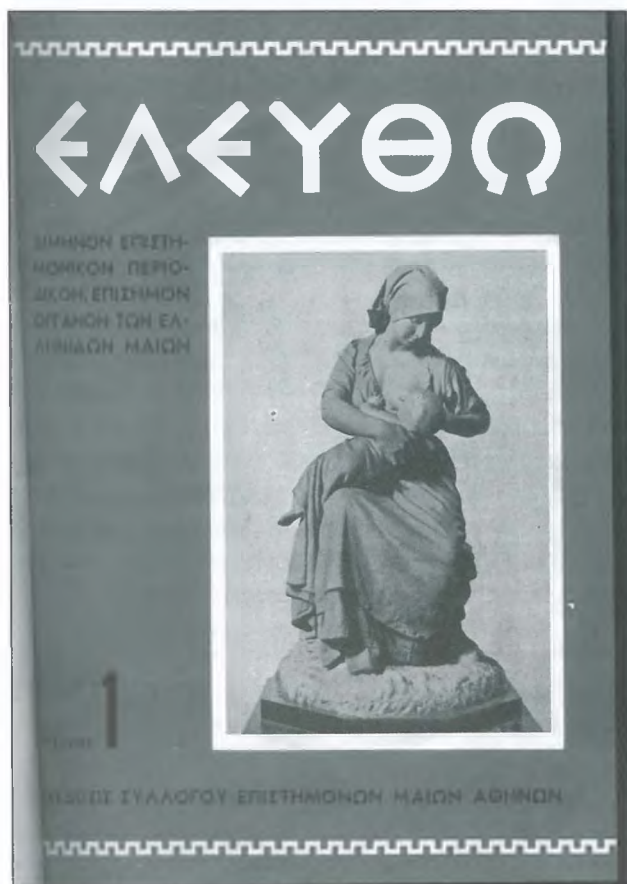
Στις 24 Φεβρουαρίου 1957, στη Γενική Συνέλευση του Σ.Ε.Μ.Α. αποφασίστηκε ομόφωνα επί προεδρίας Χαράς Βογιατζάκη η έκδοση περιοδικού, το οποίο ονομάστηκε “ΕΛΕΥΘΩ” προς τιμήν αρχαίας ελληνικής θεότητας, προστάτιδας του τοκετού και της γέννησης. Τους επόμενους μήνες, έπειτα από σκληρή δουλειά συγκεντρώθηκε ως πρώτο κεφάλαιο για την έκδοση του “ΕΛΕΥΘΩ” το ποσό των 3.539 δραχμών, του οποίου το μισό περίπου προερχόταν από τις μαθήτριες των Σχολών Μαιών. Ορίστηκε να εκδίδεται ανά δίμηνο και η ετήσια συνδρομή του ήταν 70 δραχμές. Μέλη της Συντακτικής Επιτροπής ήταν οι Καθηγητές Γ. Πάγκαλος, Λ. Κυριάκης και Π. Παναγιώτου, ενώ ως υπεύθυνη ύλης ορίστηκε η Μαία Δήμητρα Πατρινού, Προϊσταμένη τότε στο Μαιευτήριο “Μαρίκα Ηλιάδη” και μετέπειτα Διευθύνουσα στο “Ασυλο Ανιάτων”.

Το 1ο τεύχος του περιοδικού κυκλοφόρησε με ενθουσιασμό και χαιρετίστηκε από την επιστημονι-

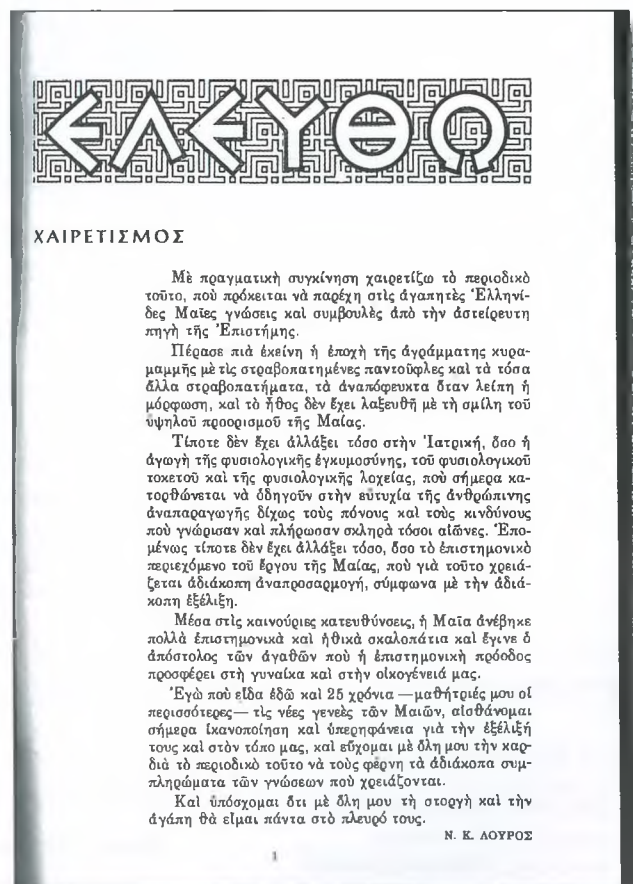
κή κοινότητα της εποχής. Στην 1η σελίδα του δημοσιεύθηκε ο χαιρετισμός του Καθηγητή Ν. Λούρου, που ανέφερε τα εξής:

«Με πραγματική συγκίνηση χαιρετίζω το περιοδικό τούτο, που πρόκειται να παρέχει στις αγαπητές Ελληνίδες Μαιές γνώσεις και συμβουλές από την αστείρευτη πηγή της Επιστήμης (.....), και εύχομαι με όλη μου την καρδιά το περιοδικό τούτο να τους φέρνει τα αδιάκοπα συμπληρώματα γνώσεων που χρειάζονται.» (Λούρος Ν., 1957).

Μελετώντας ο ερευνητής τα πρώτα τεύχη του περιοδικού μπορεί εύκολα να διαπιστώσει το μέγεθος της προετοιμασίας που απαιτήθηκε, ώστε η ύλη του να καλύπτει ένα πολύ μεγάλο μέρος γνώσεων, παλαιών και νέων, γύρω από τα αντικείμενα όχι μόνο της Μαιευτικής και Γυναικολογίας, αλλά και άλλων επιστημών και ιατρικών ειδικοτήτων. Επιπλέον, μπορεί να αντιληφθεί την υποστήριξη του περιοδικού από επιστήμονες της εποχής, καθώς γνωστοί Καθηγητές αρθρογραφούσαν τακτικά για τις ανάγκες κατάρτισης των Μαιών. Ανάμεσά τους ενδεικτικά αναφέρουμε τους Ν. Λούρο (1962), Γ. Πάγκαλο

Πρώτη περίοδος (1957-1964):
το εξώφυλλο του 1ου τεύχους του “ΕΛΕΥΘΩ”.

“ΕΛΕΥΘΩ”, τεύχος 1ο, σελ. 1: η δημοσίευση
του χαιρετισμού του Καθηγητή Ν. Λούρου.

τό- κι ένα σωρό δυσκολίες κάθε λεπτό, κάθε ώρα, σε κάθε βήμα. Κανένα φως από πουθενά, κανένα χέρι βοήθειας. Ένα περιοδικό ο μόνος συμπαραστάτης, ο μόνος βοηθός...» (Αποστολά, 1961).

Αρκετές τέτοιες επιστολές διασώθηκαν μέσα από τις σελίδες του "ΕΛΕΥΘΩ" και μαζί μ' αυτές διασώθηκαν και μαρτυρίες για εποχές, όπου το να είσαι "Μαία" ήταν κατά πολύ δυσκολότερο απ' όσο είναι σήμερα και προφανώς αρκετά διαφορετικό. Ειρήσθω εν παρόδω, η προσφορά των Μαιών της επαρχίας στη βελτίωση του επιπέδου υγείας των ανθρώπων δεν έχει εκτιμηθεί επαρκώς και παραμένει ένα γεγονός "εν πολλοίς" λησμονημένο.

Το Σεπτέμβριο του 1959 πεθαίνει στο Παρίσι η μεγάλη Ελληνίδα ευεργέτιδα Έλενα Βενιζέλου. Ο Σύλλογος Μαιών Αθηνών αποφάσισε να εκδώσει ένα ειδικό τεύχος αφιερωμένο εξ ολοκλήρου στη μνήμη της, στο οποίο δημοσίευσε ένα μέρος από τα απομνημονεύματά της, πλούσιο φωτογραφικό υλικό, λόγους που εκφωνήθηκαν στα εγκαίνια του Μαιευτηρίου που δώρισε, καθώς και τους επικήδειους (Σαρρή, 1960, Παναγιώτου, 1960, Βογιατζάκη, 1960, Τσουκαλάς, 1960). Όμως, παρά την ενθουσιώδη υποδοχή που επεφύλαξαν πολλές Μαίες στο περιοδικό τους, τα προβλήματα δεν άργησαν να εμφανιστούν. Ήδη από το 2ο τεύχος ο Σ.Ε.Μ.Α. ενημέρωνε με τα παρακάτω: «Οι πόροι του Σ.Ε.Μ.Α. περιοριζόμενοι ειςμόνας τας ετησίας συνδρομάς των Μελών του, είναι προδήλως ανεπαρκείς δια να βαστάσουν επί πολύ το βάρος της δαπάνης της εκδόσεως του παρόντος. Η τακτική καταβολή των συνδρομών αποτελεί αναγκαία προϋπόθεσιν της συνεχίσεως της εκδόσεώς του» (Βογιατζάκη και συν., 1958). Στο 5ο τεύχος μάλιστα, ορισμένες Μαίες επέστρεψαν το περιοδικό με την ένδειξη "απαράδεκτον" και το ίδιο συνέβη το 1961 (Ελευθώ 5, 1958, Ελευθώ 23, 1961).

Ένα χρόνο αργότερα μια ανακοίνωση επεσήμανε την κάμψη του ενδιαφέροντος των Μαιών για το περιοδικό τους και εξέφραζε παράπονο ότι οι Μαίες δεν συμμετείχαν με αρθρογραφία ή με υποβολή ερωτήσεων και ότι οι Σύλλογοι δεν έστελναν ανακοινώσεις για δημοσίευση. Στην παραπάνω ανακοίνωση του περιοδικού υπήρξαν φωνές διαμαρτυρίας από Μαίες της επαρχίας, οι οποίες απηύθυναν έκκληση στις συναδέλφους τους να συμπαρασταθούν στο περιοδικό τους (Στελετάρη, 1961). Σε μια προσπάθεια περιορισμού των εξόδων, στο επόμενο διάστημα διακόπτεται η αποστολή του σε όσες Μαίες είχαν οφειλόμενες συνδρομές πέραν της τριετίας, αλλά, τελικά, κανένα μέτρο δεν απέδωσε με αποτέλεσμα το "ΕΛΕΥΘΩ" να αναστείλει τη λειτουργία του επτά χρόνια μετά την πρώτη του έκδοση.

Μέση Περίοδος (1976-1979)

Χρειάστηκε να περάσουν 12 ολόκληρα χρόνια προκειμένου να αποφασιστεί η εκ νέου έκδοση του "ΕΛΕΥΘΩ". Αυτό συνέβη επί προεδρίας Άννας Παπαϊωάννου, η οποία και ανέλαβε την ευθύνη της επανέκδοσής του. Υπήρξαν ανανεώσεις σχετικά με την ποιότητα του χαρτιού και την παρουσίαση των άρθρων, αλλά και στο εξώφυλλο, όπου όμως το λογότυπο διατηρήθηκε το ίδιο. Από εκείνη την εποχή καθιερώθηκε το "editorial" του Διοικητικού Συμβουλίου του Σ.Ε.Μ.Α. Στο πρώτο "editorial" διαβάζουμε: «Η επανέκδοσις του "ΕΛΕΥΘΩ" ήταν ένας από τους σημαντικούς στόχους μας. Διότι ως όργανο επιστημονικής επιμορφώσεως, επαγγελματικής επικοινωνίας και ενημερώσεως του κλάδου αποτελεί ένα ισχυρό μέσο προβολής του». Ακολούθησαν χαιρετισμοί από Καθηγητές, που οι περισσότεροι είχαν διατελέσει αρθρογράφοι κατά την πρώτη περίοδο έκδοσης του "ΕΛΕΥΘΩ" (Λούρος και συν., 1976), αλλά και συγχαρητήριες επιστολές Μαιών, που με ενθουσιασμό δέχτηκαν την επανέκδοση του περιοδικού τους (Παφλιωτέλλη και συν., 1976).

Μελετώντας ο αναγνώστης τα τεύχη εκείνης της περιόδου διαπιστώνει ότι υπήρξε αλλαγή στη φιλοσοφία της δομής της ύλης του. Διατηρήθηκε η αρθρογραφία που αφορούσε τη Μαιευτική, τη Γυναικολογία και την Παιδιατρική, αλλά περιορίστηκε εκείνη που αφορούσε άλλες επιστήμες. Καταργήθηκαν οι στήλες με τα κοινωνικά και αυξήθηκαν σημαντικά οι ανακοινώσεις για κλαδικά θέματα όπως αυτά προσεγγίζονταν από το Σύλλογο της Αθήνας, αλλά και από Περιφερειακούς Συλλόγους, όπως της Θεσσαλονίκης, της Κρήτης και του Ναυπλίου, που σταδιακά άρχισαν να δημοσιεύουν τις δραστηριότητές τους και να κοινοποιούν τα έγγραφα που αντάλλασσαν με το Υπουργείο και τις υπηρεσίες Υγείας.

Σ' αυτή την περίοδο δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στα ζητήματα της γυναικείας χειραφέτησης -αφού αυτό όριζε το πνεύμα της εποχής- οπότε και δημοσιεύθηκαν άρθρα σχετικά με το "Έτος της Γυναίκας" (Βήτας, 1976), το δικαίωμα της ψήφου, τον κοινωνικό και επιστημονικό ρόλο της Μαίας (Πουλόπουλος, 1976), καθώς και τα θέματα ισότητας στον επαγγελματικό τομέα (Δανέζης, 1976).

Σε μια περίοδο έντονων επιστημονικών και κοινωνικών ανακατατάξεων, μιας και το Δημοκρατικό Πολίτευμα είχε πριν δυο χρόνια αποκατασταθεί, στο "ΕΛΕΥΘΩ" ανακοινώθηκαν οι τροποποιήσεις στον τομέα της Υγείας με την εξαγγελία της κατάργησης των Αγροτικών Ιατρείων και τη σταδιακή μετάβασή τους σε Κέντρα Υγείας (Παπαϊωάννου, 1976), τη διαπίστωση της αυξανόμενης συχνότητας των και-

σαρικών τομών στη χώρα (Κασκαρέλης, 1977), τις απόψεις για το Μητρικό Θηλασμό (Μανταλενάκης, 1978), τα αμφιλεγόμενα σημεία της Μαιευτικής, που από τότε άρχισαν να τίθενται ως θέματα συζήτησης όπως η χρήση της τεχνολογίας στον τοκετό (Χρυσικόπουλος, 1976), η ανάγκη ή όχι της περινεοτομίας (Σταυρόπουλος, 1977), οι απόψεις του Γάλου Μαιευτήρα Leboyer περί του τοκετού (Τζιγγούνης, 1977) και τα πρωτοποριακά επιτεύγματα στον τομέα της τεχνητής γονιμοποίησης (Ρότσι, 1978).

Το 1979 ήταν το έτος των αλλαγών και των μεταρρυθμίσεων στην Παιδεία. Ήταν η χρονιά που σύμφωνα με το Π.Δ. 184/79 ιδρύθηκε Τμήμα Νοσηλευτικής στην Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, χωρίς να συμβεί κάτι ανάλογο με την εκπαίδευση των Μαιών. Μελετώντας τα τεύχη εκείνης της εποχής (Ελευθώ 19 Β', 20 Β', 21 Β', 1979) διαπιστώνουμε μέσα από τα άρθρα προς τις Μαιές και τα υπομνήματα προς τον τότε Πρόεδρο της Δημοκρατίας τη μεγάλη αντίδραση και αγανάκτηση του Συλλόγου σ' αυτή την απόφαση.

Το Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ.Α. σε ανακοίνωσή του στο "ΕΛΕΥΘΩ" με τον τίτλο «*Η Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση: Μία απαράδεκτη αδικία σε βάρος των Μαιών*» (Παπαϊωάννου και συν., 1979), αναπτύσσει αναλυτικά το θέμα, τις θέσεις των Μαιών καθώς και τις διαδοχικές ενέργειες που έγιναν προκειμένου να συμπεριληφθούν και οι Μαιές στην Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση. Στον επίλογο της ανακοίνωσης αναφέρεται χαρακτηριστικά: «*Διαμαρτυρόμαστε έντονα γιατί αγνοήθηκαν οι απόλυτα νομότυπες ενέργειες του Σ.Ε.Μ.Α. (.....) για ένα τόσο σοβαρό θέμα, που αφορά τον κλάδο. (.....). Εκφράζουμε πικρία για την άνιση μεταχείριση και δεν παραλείπουμε να τονίσουμε ότι το γεγονός αυτό έχει προκαλέσει αναστάτωση και αγανάκτηση σε όλες τις Μαιές και τις Σπουδάστριες των Σχολών Μαιών...»*

Παρά το δυναμικό ξεκίνημα για μια ακόμη φορά, τα προβλήματα του παρελθόντος έκαναν ξανά την εμφάνισή τους και δεν στάθηκε δυνατό –και πάλι– να επιλυθούν. Μέσα από τα τεύχη του περιοδικού γίνονταν συνεχείς εκκλήσεις για την τακτοποίηση των συνδρομών και την ενίσχυση της αρθρογραφίας του (Παπαϊωάννου, 1979). Όμως οι προσπάθειες δεν βρήκαν ανταπόκριση. Έτσι, τον Ιούνιο του 1979, το "ΕΛΕΥΘΩ" χωρίς προαναγγελία ανέστειλε για δεύτερη φορά την έκδοσή του.

Τρίτη Περίοδος (1995 έως σήμερα)

Έπειτα από 17 χρόνια "σιγής" ο Σύλλογος Μαιών και Μαιευτών (πλέον) της Αθήνας αποφάσισε υπό την προεδρία της Ελένης Σαμαριτάκη την επα-

νέκδοση του περιοδικού "ΕΛΕΥΘΩ". Ορίστηκε νέα Επιστημονική Επιτροπή με Μέλη τους Ν. Παπανικολάου, Ι. Σοφατζή, Γ. Τσάλτα και Στ. Μανουρά, ενώ στη Συντακτική Επιτροπή συμμετείχαν εκτός από το Σ.Ε.Μ.Α. και οι υπόλοιποι Εφετειακοί Σύλλογοι, καθώς και ομάδα Μαιών για την προώθηση εργασιών.

Η επιμέλεια και η παραγωγή του περιοδικού ανατέθηκαν στις Εκδόσεις "ΑΚΙΔΑ" της κ. Αγγελικής Μακρή. Με το καινούργιο ξεκίνημα επήλθαν αισθητικές βελτιώσεις (αλλαγή στον τύπο του χαρτιού, καινούργιο κασέ, πολυχρωμία στο εξώφυλλο, διχρωμία στις εσωτερικές σελίδες). Μια ακόμα σημαντική εξέλιξη ήταν η κατάργηση της συνδρομής, αφού πλέον τα περιοδικά αποστέλλονταν δωρεάν σε όλες τις Μαιές και τους Μαιευτές της χώρας με την εγγραφή τους στον οικείο Σύλλογο και έτσι το κόστος της έκδοσης βάρυνε αποκλειστικά το Σ.Ε.Μ.Α. Επίσης, ένας ικανός αριθμός τευχών είχε πλέον παραλήπτες και τις συναδέλφους Μαιές της Κύπρου.

Σε μια συμβολική κίνηση–γέφυρα με το παρελθόν, το πρώτο τεύχος χαιρετίστηκε από τη Χαρά Βογιατζάκη υπό την προεδρία της οποίας είχε πρωτοξεκινήσει το "ΕΛΕΥΘΩ" (Βογιατζάκη, 1995).

Το περιεχόμενό του έμοιαζε αρκετά με εκείνο της δεύτερης εκδοτικής περιόδου. Τα άρθρα αναφέρονταν στη Μαιευτική, τη Γυναικολογία, την Παιδιατρική, τον Οικογενειακό Προγραμματισμό, την Αγωγή Υγείας, αλλά και την Ψυχολογία της εγκύου, της λεχώιδας και γενικότερα της ελληνικής οικογένειας. Υπήρχαν επίσης Ανακοινώσεις Συνεδρίων, Ημερίδων, καθώς και σελίδες σχετικές με τις δραστηριότητες των Εφετειακών Συλλόγων όλης της χώρας, ενώ καταργήθηκε η στήλη της "Αλληλογραφίας", αλλά σποραδικά δημοσιεύονταν χαρακτηριστικές επιστολές αναγνωστών. Τέσσερα χρόνια αργότερα αποφασίστηκε η επανασχεδίαση του εξωφύλλου και έγιναν αλλαγές στην Επιστημονική Επιτροπή, ενώ παράλληλα άρχισε να κάνει την εμφάνισή της και η "Βιβλιογραφία" στο τέλος κάθε άρθρου (Ελευθώ 1, 1999).

Το 2006, δυο χρόνια μετά την αλλαγή της Διοίκησης του Σ.Ε.Μ.Α., άλλαξε όλο το περιοδικό παίρνοντας τη σημερινή του μορφή: μεγάλωσε το σχήμα του, βελτιώθηκε η ποιότητα του χαρτιού εσωτερικά και εξωτερικά, το εξώφυλλο και κάποιες σελίδες έγιναν πολύχρωμες, άλλαξε η αρχιτεκτονική του και συνεπώς η μορφή παρουσίασης των άρθρων, ανανεώθηκε η Συντακτική Επιτροπή λαμβάνοντας πρόσθετες αρμοδιότητες, μεταφράστηκαν στα ελληνικά και δημοσιεύθηκαν τα "position statements" της "Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών" κ.λπ. Με

λίγα λόγια το “ΕΛΕΥΘΩ” δημιουργήθηκε εξαρχής και επαναπροσδιορίστηκε έχοντας ταυτότητα και στίγμα, δίνοντάς του μ’ αυτό τον τρόπο το δικαίωμα της σύγκρισης με τα αντίστοιχα περιοδικά που κυκλοφορούν (Μάλφα, 2006). Ταυτόχρονα έγιναν προσπάθειες για την αποδελτίωσή του σύμφωνα με τα διεθνή επιστημονικά πρότυπα και βάσει αυτών ορίστηκαν οι κανόνες αρθρογραφίας (πρωτότυπα άρθρα, κατηγορία που εντάσσονται, τίτλοι στα ελληνικά και αγγλικά, λέξεις-κλειδιά, ελληνική και αγγλική περίληψη, βιβλιογραφία κ.λπ.).

Παρά ταύτα μέχρι και σήμερα η αποδελτίωση του περιοδικού δεν έχει επιτευχθεί, αν και γίνονται σημαντικές προσπάθειες προς τούτο. Η απουσία του “ΕΛΕΥΘΩ” από τις λίστες των αποδελτιωμένων περιοδικών οδηγεί πολλά Μέλη να αρθρογραφούν σε άλλα έντυπα κι αυτό με τη σειρά του καθυστερεί την εκπλήρωση των κριτηρίων αποδελτίωσης του περιοδικού μας, αφού για την ενεργοποίηση της όλης διαδικασίας απαιτείται χρονικό διάστημα δυο περίπου ετών.

Παρόλα αυτά η Συντακτική Επιτροπή καταβάλλει προσπάθειες για να υπερνικηθεί και το τελευταίο εμπόδιο, αν και σ’ αυτή τη διαδικασία χρειάζεται η συνδρομή των Μελών και η ενεργός συμμετοχή τους, ώστε να μην επαναληφθούν τα φαινόμενα που παρατηρήθηκαν στο παρελθόν. Το επόμενο διάστημα θα οριστεί Διευθυντής Σύνταξης, θα ανανεωθεί η Επιστημονική Επιτροπή και θα καταρτιστεί Κανονισμός Λειτουργίας. Πέρα από προσωπικές φιλοδοξίες και αντιπαλότητες και με την ενεργοποίηση όλων μας, το “ΕΛΕΥΘΩ”, το μοναδικό στην Ελλάδα περιοδικό των Μαιών-Μαιευτών, **μπορεί και πρέπει** να αποτελέσει ένα πλήρες επιστημονικό έντυπο, που θα στηρίζεται σε βάσεις δεδομένων και τα άρθρα του θα αποτελούν παραδεκτές πηγές βιβλιογραφίας για άλλους συγγραφείς.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Παρά την τμηματική κυκλοφορία του το “ΕΛΕΥΘΩ” καλύπτει διάστημα 25 χρόνων. Στις σελίδες του έχουν αρθρογραφήσει σημαντικά ονόματα από τον ελληνικό επιστημονικό χώρο και έχουν ανακοινωθεί επιτεύγματα πρωτοποριακά για την εποχή τους.

Μελετώντας το ως ιστορική πηγή μας αποκαλύπτει όχι μόνο την επιστημονική εξέλιξη της Μαιευτικής, της Γυναικολογίας και άλλων τομέων της επιστήμης, αλλά και την εξέλιξη της Μαιευτικής ως επαγγελματικού κλάδου αφού αναπαριστά τις συνθήκες άσκησης της μέσα στα τελευταία 50 χρόνια, καθώς και την κοινωνική θέση και αποστολή των Μαιών στο χώρο της Υγείας στη σύγχρονη Ελλά-

δα, παρά το γεγονός ότι η τμηματική του έκδοση μας στερεί πληροφορίες από κρίσιμες περιόδους, όπως η Δικτατορία, η απεργία των Μαιών που άλλαξε τη Μαιευτική Εκπαίδευση, η δεκαετία του ‘80 με την ίδρυση του Εθνικού Συστήματος Υγείας. Η ιστορική του όμως προσφορά είναι πολυποίκιλη. Για παράδειγμα, ακόμα και μέσα από τις διαφημίσεις που δημοσιεύονται μπορεί κανείς να μελετήσει την εξέλιξη της Διαφήμισης στη χώρα μας, από τη δομή και αισθητική του μπορεί να αναπαραστήσει τις εξελίξεις στην Τυπογραφία, τη Στοιχειοθεσία και τη Γραφιστική. Μπορεί επίσης να συλλέξει πλήθος στοιχείων για τη νοοτροπία και τις αντιλήψεις διαφορετικών χρονικών περιόδων.

Για όλους αυτούς τους λόγους επιβάλλεται η ευαισθητοποίηση όλων με κλίμα συνεργασίας και ανιδιοτέλειας, όχι μόνο για τη διάσωση αυτού του μνημείου αλλά και για τη μεθοδευμένη μετάβασή του στη σύγχρονη εποχή και τις απαιτήσεις της.

ABSTRACT

Rallou Lymperi, Michalis Moros: Review of the history of “ELEFTHO” magazine (1957-2010).

“ELEFTHO”, 2: 51-57, 2010

“ELEFTHO” is the scientific magazine published by the Midwives’ Association of Athens and is delivered to Greek and Cypriot Midwives. It was first published in 1957, a few years after the first Midwives’ Association was introduced but it has been partially published due to various reasons, mostly economic but also due to the frequent lack of interest on behalf of the Midwives towards their magazine. Nevertheless “ELEFTHO” is a unique historical recourse for the study of the evolution of Midwifery in Greece and as such a resource is used in this article.

The writers, apart from the basic aim of this article which is the historical review of the magazine, wish to stimulate the interest of all Midwives of any relative position they hold so as to support “ELEFTHO” and help it be a contemporary scientific magazine, as required by internationally accepted rules.

Key-words: *Midwife, Midwifery, “ELEFTHO” magazine.*

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολά Τ.: Ένα γράμμα από την Ηλιοκώμη Σερρών. *Ελευθώ*, 1961, 20: 31-32.

- Από τον κόσμο μας: Ελευθώ, 1957, 1:31.
 Από τον κόσμο μας: Ελευθώ, 1958, 5:33.
 Από τον κόσμο μας: Ενισχύσατε την "ΕΛΕΥΘΩ". Ελευθώ, 1961, 23:32.
 Βήτας Α.: Ο απόηχος από το "Έτος της Γυναίκας". Ελευθώ, 1976, 1:21-22.
 Βογιατζάκη Χ.: Το 11ο Διεθνές Συνέδριο Μαιών της Στοκχόλμης. Ελευθώ, 1957, 2: 28-32.
 Βογιατζάκη Χ., Μισαηλίδου Λ., Σωτηροπούλου Α.: Σύγχρονοι ιστορικοί περί συστάσεως Συλλόγων Επιστημόνων Μαιών και περί εκδόσεως του παρόντος Περιοδικού. Ελευθώ, 1958, 2: 16-18.
 Βογιατζάκη Χ.: Μια σκιαγραφία. Ελευθώ, 1960, 18:20-21.
 Βογιατζάκη Χ.: Χαιρετισμός. Ελευθώ, 1995, 1(1): 2.
 Δανέζης Ι.: Σεξ, αναπαραγωγή και χειραφέτηση της γυναίκας. Ελευθώ, 1976, 5: 5-10.
 Δοξιάδης Σ.: Η αξία και ο κίνδυνος της βιταμίνης Κ (Karavit) στη νεογενική περίοδο. Ελευθώ, 1961, 22: 4-5.
 Ερωτήσεις – Απαντήσεις: Ελευθώ, 1957, 1:30.
 Κασκαρέλης Δ.: Καισαρική τομή: Μία πρόκληση στη Φύση. Ελευθώ, 1977, 11: 6-8.
 Κουμάρης Ι.: Η υιοθεσία. Ελευθώ, 1959, 11: 4-6.
 Κυριακής Λ.: Αι ψυχικά νόσοι και η ψυχική υγιεινή εις τον κόσμο σήμερα. Ελευθώ, 1959, 10: 8-10.
 Λούρος Ν.: Χαιρετισμός. Ελευθώ, 1957, 1: 1.
 Λούρος Ν., Τραυλός Δ., Παναγιώτου Π., Παπαλουκάς Α., Αραβαντινός Δ.: Ευχές και Χαιρετισμοί της Επιστημονικής Ηγεσίας μας. Ελευθώ, 1976, 1: 1-5.
 Λούρος Ν.: Η σημασία της συστηματικής παρακολούθησης της εγκυμοσύνης. Ελευθώ, 1962, 28: 1-4.
 Μάλφα Κ.: Εισαγωγικό σημείωμα: Το "ΕΛΕΥΘΩ" μας. Ελευθώ, 2006, 11(4): 11.
 Μανταλενάκης Σ.: Η θέση μας στο Μητρικό Θηλασμό. Ελευθώ, 1978, 13: 1-3.
 Πάγκαλος Γ.Η.: Ιγνάτιος-Φίλιππος Σέμμελβαις. Ελευθώ, 1957, 1: 6-10.
 Παδιατέλλη Κ.Π.: Η διατροφή του βρέφους. Ελευθώ, 1958, 4: 12-13.
 Παμπούκη Δ.Π.: Βιοκαταλυτικά ανωμαλίας της γυναίκας. Ελευθώ, 1957, 1: 10-12.
 Παναγιώτου Π.Π.: Ο ανώδυνος τοκετός. Ελευθώ 1958, 4: 4-6.
 Παναγιώτου Π.Π.: Μνήμη Έλενας Ελευθερίου Βενιζέλου. Ελευθώ, 1960, 18: 3-4.
 Παπαϊωάννου Α.: Τα Αγροτικά Ιατρεία και οι Μαίες των. Ελευθώ, 1976, 2: 26-27.
 Παπαϊωάννου Α.: Το "ΕΛΕΥΘΩ" και τα προβλήματά του. Ελευθώ, 1979, 13: 1.
 Παπαϊωάννου Α., Λάμπρου Ν.: Η Πανεπιστημιακή Εκπαίδευση: Μια απαράδεκτη αδικία σε βάρος των Μαιών. Ελευθώ, 1979, 20: 25-29.
 Παπανικολάου Ν.Α.: Οι γεννητικές σχέσεις στην εγκυμοσύνη. Ελευθώ, 1959, 11: 12-14.
 Παφλιωτέλλη Μ., Στεφανίδου Α., Πολλάτου Α., Ρουφογάλη Α., Αλεξανδρίδου Ε.: Από τη θερμή υποδοχή του "ΕΛΕΥΘΩ". Ελευθώ, 1976, 2: 23-24.
 Πουλόπουλος Σ.: Κοινωνιολογική αντιμετώπιση του λειτουργήματος της Μαίας. Ελευθώ, 1976, 3: 3-6.
 Ρότσι Α.: Το παιδί του Σωλήνα. Ελευθώ, 1978, 3: 19.
 Σαρρή Δ.: Εις μνήμην της αλησμόνητου ιδρύτριας. Ελευθώ, 1960, 18: 1-2.
 Στελετάρη Α.: Μια επιστολή δια την "ΕΛΕΥΘΩ". Ελευθώ, 1961, 24: 33.
 Σταυρόπουλος Α.: Απαράδεκτη η «επιστροφή στη φύση». Ελευθώ, 1977, 10: 21-24.
 Τζιγγούνης Α.: Συζήτηση για μια γέννηση χωρίς αγωνία. Ελευθώ, 1977, 8: 27.
 Τσουκαλάς Α.: Λόγος του Δημάρχου Αθηναίων. Ελευθώ, 1960, 18: 29.
 Χατζηθαθανασίου Ε.: Αλληλογραφία. Ελευθώ, 1958, 3: 28.
 Χωρέμης Κ.: Εκ της ψυχικής και σωματικής υγείας του παιδιού σήμερα εξαρτάται η αρμονία του κόσμου αύριον. Ελευθώ, 1960, 19: 3-6.